

LAKIALOITE 27/2010 vp

Laki kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tämä lakialoite on vasemmistoliiton eduskuntaryhmän rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle HE 50/2010 vp laiksi takuueläkkeestä ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Ehdotuksemme poikkeaa hallituksen esityksestä siltä osin (2. lakiehdotus), että ehdotamme takuueläkkeen lisäksi myös kansaneläkkeeseen tehtäväksi 40 euron tasokorotusta niille 554 000:lle vähennettyä kansaneläkettä ja pientä työeläkettä saavalle, jotka eivät hallituksen takuueläke-ehdotuksen ehdoilla saa korotusta eläkkeeseensä.

Kansaneläkkeen tasokorotus nostaisi samalla kunnallisverotuksessa tehtävän eläketulovähenn-

nyksen määrää. Nettoeläkkeen määrä kasvaisi siten myös sellaisilla työeläkettä saavilla henkilöillä, jotka eivät saa kansaneläkettä, mutta ovat verotuksessa oikeutettuja eläketulovähennykseen. Tasokorotuksen ja eläketulovähennyksen kasvun yhteisvaikutuksena arviolta noin 900 000 eläkkeensaajan nettotulot kasvaisivat vuonna 2011.

Hallituksen esityksessä uuden takuueläkkeen arvioidaan koskevan vuonna 2011 noin 120 000 henkilöä. Kansaneläkettä saa tällä hetkellä kaikkiaan 674 000 eläkkeensaajaa.

PERUSTELUT

Hallituksen takuueläkettä koskevan esityksen tavoitteena on turvata nykyistä paremmin kaikista pienimpien eläketulojen varassa elävien toimeentulo. Takuueläke muodostaisi uuden vähimmäiseläketason. Takuueläkkeen tarkoituksena on nostaa kaikkein pienituloisimpien eläkeläisten tulotaso, missä se onnistuukin kohtuullisesti.

Tältä osin on kuitenkin syytä huomata, että 686 euron eläkkeen saaja, joka saa yhden euron takuueläkettä suurempaa eläkettä, on takuueläkkeen säätämisen jälkeenkin pienituloinen eläke-

läinen, jonka tulot eläkkeensaajan asumistuen jälkeen jäävät alle 1 000 euron kuukaudessa. Tältä osin takuueläkkeen rajausta on ongelmallinen.

Lakialoitteemme lähtökohtana on ottaa huomioon pientä työeläkettä saavien eläkeläisten oikeutettu vaatimus eläkkeen korottamisesta. Lakialoitteemme merkitsee sitä, että pieniin eläkeisiin ei syntyisi jyrkkiä portaita, joihin osa eläkeläisistä kompastuu. Nykyinen eläketulovähentöinen kansaneläke pienenee tasaisen lineaarisesti muiden tulojen — lähinnä työeläketulojen

— kasvaessa aina 1 200 euroon saakka. Hallituksen esitys takuueläkkeestä jättää 686 euron ja 1 200 euron väliselle tuloalueelle joukon eläkeläisiä, jotka ovat aidosti pienituloisia, mutta joiden eläke ei takuueläkkeen ansiosta paranisi lainkaan. Tältä osin hallituksen esitys takuueläkkeestä jättää sijaa arvostelulle.

Uudistuksen ehdottomiin vahvuuksiin kuuluu, että takuueläke turvaisi toimeentulon nykyistä paremmin erityisesti lapsuudesta saakka sairaille ja vammaisille, jotka ovat kansaneläkkeensaajina pitkään. Takuueläke nostaisi myös eläketasoa merkittävästi sellaisilla henkilöillä, joiden kansaneläketaso jää pieneksi lyhyen Suomessa asumisajan vuoksi.

Lakialoitteessa ehdotetaan, että kaikkiin kansaneläkkeisiin tehtäisiin 1. päivästä maaliskuuta 2011 lukien tasokorotus, jonka suuruus olisi 40 euroa kuukaudessa. Kaikkien kansaneläkkeiden korottaminen 40 eurolla kuukaudessa merkitsisi sitä, että yksinäisen henkilön täyden kansaneläkkeen määrä vuoden 2010 tasossa lasketuna olisi 624 euroa ja puolison täysi kansaneläke 558,12 euroa (pykäläehdotuksessa luku vuoden 2001 indeksin mukainen).

Vuonna 2011 tätä summaa korotetaan kansaneläkeindeksillä. Kansaneläkkeen tasokorotus nostaisi osalla eläkkeensaajista eläkkeen määrän yli takuueläkkeen 685 euron rajan vuonna 2011, mikä osaltaan vähentää takuueläkkeen kustannuksia. Arvioimme tasokorotuksen kustannusten nettovaikutukseksi 280 miljoonaa euroa. Käytännössä jokainen, jonka työ- ja kansaneläke on maaliskuussa 2011 suurempi kuin 685 euroa (korotettuna vuoden 2011 KE-indeksillä), mutta pienempi kuin tuolloinen kansaneläkkeeseen oikeuttava rajatulo (1 227 euroa/kk), saisi kansaneläkkeeseensä 40 euron korotuksen.

Tästä kansaneläkkeen tasokorotuksesta seuraa, että samansuuruinen korotus tulisi tehdä myös muun muassa lesken alkueläkkeeseen, lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään, luopumistuen täydennysosaan ja sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaan. Kansaneläkkeen tasoko-

rotuksen johdosta sotilasavustuksen perusavustuksen määrä nousisi noin 40 euroa ja ylimääräisen rintamalisän enimmäismäärä noin 18 euroa kuukaudessa.

Takuueläkkeen ja kansaneläkkeen tasokorotuksen ja siitä seuraavan eläketulovähennyksen kasvun yhteisvaikutuksena arviolta 900 000 eläkkeensaajan nettotulot kasvaisivat vuonna 2011.

Kansaneläkelaitokselta saadun tiedon mukaan lakialoitteen ehdotus 40 euron tasokorotuksesta kuukaudessa kansaneläkkeissä maksaisi valtiolle 310 milj. euroa nykyisten eläkkeensaajien osalta.

Tasokorotuksen määrä olisi sama sekä yksinäisille että puolisoille.

Uusia eläkeoikeuksia syntyisi noin 35 000:lle työeläkkeen saajalle suuruudeltaan keskimäärin noin 20 euroa /kk, eli yhteensä lisäkustannus olisi 318 milj. euroa kansaneläkkeissä. Ylimääräistä rintamalisää ja perhe-eläkettä saavilla lisäkustannus olisi yhteensä noin 4 milj. euroa. Eläkkeensaajien asumistukimeno alenisi noin 20 milj. euroa vuodessa.

Suurin työeläketulo, jolla kansaneläkettä vielä saisi, nousisi yksinäisillä eläkkeensaajilla nykyisestä 1 207 eurosta 1 287 euroon kuukaudessa ja puolisoilla 1 075 eurosta 1 155 euroon.

Tasokorotus lieventäisi veroa maksavien eläkkeensaajien verotusta runsaalla 100 milj. eurolla.

Takuueläkkeen tulorajan ollessa hallituksen esityksen mukainen 685 euroa kuukaudessa tasokorotus alentaisi takuueläkkeen lisäkustannuksia vuositasolla hallituksen esityksen 119 milj. eurosta arviolta noin 70 milj. euroon. Takuueläkettä saavia olisi noin 96 000 henkilöä.

Näin laskettuna tasokorotuksen nettokustannus valtiolle olisi 659 milj. euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun kansaneläkelain (568/2007) 19 §, sellaisena kuin se on laissa 1151/2007, ja 35 §:n 7 kohta ja
lisätään 70 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1204/2009, uusi 4 momentti seuraavasti:

19 §

(7 kohta kuten HE)

Kansaneläkkeen määrä

Täysimääräinen kansaneläke on 546,35 euroa kuukaudessa. Jos eläkkeensaaja on avio- tai avoliitossa, määrä on 489,13 euroa kuukaudessa.

70 §

Takautuvan eläkkeen ja lapsikorotuksen maksaminen

35 §

(Uusi 4 mom. kuten HE)

Jatkoeläkkeen täydennysmäärässä etuoikeutetut tulot

Täydennysmäärää laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon lesken saamaa:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tässä laissa säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 2001 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 2010

Erkki Virtanen /vas